

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ лісового і
садово-паркового господарства
П.І. Лакида
«17» травня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
ландшафтної архітектури
та фітодизайну

Протокол № 12 від 11.05.2021 р.

Завідувач кафедри

 О.В. Колесніченко

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП О.В. Піхало

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА

Спеціальність: 206 – «Садово-паркове господарство»

Освітня програма: Садово-паркове господарство

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробники: доцент, кандидат біологічних наук Сидоренко І.О.

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни «Дизайн середовища»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	206 «Садово-паркове господарство»	
Освітня програма	«Садово-паркове господарство»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	- (назва)	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	16 год.	
Практичні, семінарські заняття	14 год.	
Лабораторні заняття	0 год.	
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання	– год.	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - самостійної роботи студента –	2 год. год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Дисципліна присвячена вивченню взаємозв'язків людини і її оточуючого середовища на сучасних етапах розвитку суспільства. Розглядає основні напрямки у формуванні сучасного ландшафтного середовища. Спрямована на аналіз потреб людини і її напрямів діяльності по створенню комфортних умов для проживання і розвитку. Анонсує методи досягнення збалансованої взаємодії людини і природи в антропогенному середовищі.

Мета курсу. Розглянути тенденції у дизайні з точки зору організації сучасного антропогенного середовища

Завдання дисципліни. Навчити студентів основам організації комфортного для людини ландшафтного середовища на основі аналізу існуючих соціальних і індивідуальних потреб.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи і практичні методи формування ландшафтного середовища;
- основні потреби людини для комфортного перебування в ландшафтному середовищі;
- методи створення антропогенного середовища на основі вихідної ситуації;

вміти:

- застосовувати методи передпроектного аналізу території;
- враховувати особливості території відведеної для перетворень для прийняття найбільш виважених проектних рішень;
- розробляти аналітичні плани і схеми, що передують прийняттю остаточних рішень щодо перетворення ландшафтних територій
- пропонувати рішення щодо дизайнерських рішень спрямованих на організацію комфортного для перебування людини середовища.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- ФК3.Здатність проектувати, створювати й експлуатувати об'єкти садово-паркового господарства здатність генерувати нові інноваційні ідеї та підходи, оцінювати потенціал і виявляти перспективи дизайнерських рішень по перетворенню оточуючого середовища;
- ФК6.Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.
- ФК9.Здатність формувати композиційні ансамблі об'єктів садово-паркового господарства.
- ФК11.Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.
- ФК12.Здатність розробляти концептуальні та інноваційні проектні рішення з планування комплексних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну зовнішнього середовища.

програмні результати навчання:

- ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти;
- ПРН3.Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію;
- ПРН4.Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства;
- ПРН13.Результативно працювати у колективі;
- ПРН14.Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

3.Програма та структура навчальної дисципліни для:
денної форми навчання

Змістовий модуль 1. Особливості аналізу ландшафтного середовища

Тема лекційного заняття 1.1. Людина і ландшафт. Сучасні тенденції у взаємодії та перетворенні. Особливості взаємодії природи і людини на етапі сучасного розвитку людства. Особливості природного та антропогенного типу ландшафту. Сучасні тенденції в дизайні середовища

Тема лекційного заняття 1.2. Передпроектний аналіз ландшафтних територій.

Особливості аналізу ландшафтного середовища. Головні і другорядні елементи ландшафту. Можливості впливу та перетворення природних форм ландшафту. Позитивні та негативні фактори ландшафту та його змін. Комплексний підхід до перетворення існуючого середовища

Тема лекційного заняття 1.3. Організація простору. Взаємодія просторових елементів. Просторові якості середовища та можливі їх використання в дизайні. Колір виразність, об'єм і вертикаль в просторі середовища. Обмежуючі елементи простору.

Тема лекційного заняття 1.4. Зорові аспекти рішення плану. Поняття виду в дизайні середовища. Проектування та модуляція виду. Перспектива. Осьові побудови плану. Симетрія плану. Динамічна симетрія та поняття деспотизм симетрії. Асиметричний план. Поняття динамічної рівноваги

Змістовий модуль 2. Засоби організації ландшафтного середовища

Тема лекційного заняття 2.1. Рух, форма та задум у дизайні середовища. Обумовленість та послідовність сприйняття. Модуляція простору. Рух, форма і задум
Фактори обумовленого сприйняття середовища. Поняття послідовності у сприйнятті ландшафтного середовища. Поняття та засоби модуляції простору. Пішохідний рух по території об'єкту.

Тема лекційного заняття 2.2. Споруди в ландшафті. Споруди, як штучний компонент ландшафту. Визначення композиційних зв'язків природного та антропогенного ландшафту міського середовища. Функціональне призначення споруд. Значення місцерозташування споруд для просторової організації території.

Тема лекційного заняття 2.3. Екологічний комфорт при створенні антропогенного ландшафту. Фактори та елементи екологічного комфорту середовища.

Тема лекційного заняття 2.4. Функціональний та естетичний комфорт ландшафтного середовища. Функціонального комфорт середовища. Фактори та елементи естетичного комфорту в дизайні середовища.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Особливості аналізу ландшафтного середовища												

Тема 1.1. Людина і ландшафт. Сучасні тенденції у взаємодії та перетворенні.		2	0			3	-	-		-		-
Тема 1.2. Передпроектний аналіз ландшафтних територій		2	2			4	-	-		-		-
Тема 1.3. Організація простору. Взаємодія просторових елементів.		2	2			4	-	-		-		-
Тема 1.4. Зорові аспекти рішення плану.		2	2			4	-	-		-		-
Разом за змістовим модулем 1	30	8	6			15	-	-		-		-
Змістовий модуль 2. Засоби організації ландшафтного середовища												
Тема 2.1. Рух, форма та задум у дизайні середовища. Обумовленість та послідовність сприйняття. Модуляція простору.		2	2			3	-	-		-		-
Тема 2.2. Споруди в ландшафті		2	2			4	-	-		-		-
Тема 2.3. Екологічний комфорт при створенні антропогенного ландшафту		2	2			4	-	-		-		-
Тема 2.4. Функціональний та естетичний комфорт ландшафтного середовища.		2	2			4	-	-		-		-
Разом за змістовим модулем 2	30	8	8			15	-	-		-		-
Усього годин	90	16	14			30						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачено	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Засоби вираження та закони композиції		
1	Провести аналіз сучасних тенденцій в організації антропогенного ландшафту.	2
2	Провести аналіз існуючої території з точки зору подальшої можливості її антропогенного перетворення.	2
3	Скласти план-схему об'ємно-просторового аналізу існуючої території.	2
4	Скласти план-схему композиційного аналізу території.	2
Змістовий модуль 2. Види композиції та засоби її гармонізації		
5	Розробити план-схему руху по території.	2
6	Розробити елементи, що забезпечують екологічний комфорт в середовищі	2
7	Розробити елементи, що забезпечують функціональний та естетичний комфорт середовища.	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачено	

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Перерахуйте особливості взаємодії природи і людини на етапі сучасного розвитку людства.
2. Назвіть особливості природного типу ландшафту.
3. Перерахуйте особливості антропогенного типу ландшафту.
4. Назвіть сучасні тенденції в дизайні середовища.
5. Перерахуйте особливості аналізу ландшафтного середовища.
6. Назвіть головні і другорядні елементи ландшафту.
7. Яким чином можливо впливати на природні форми ландшафту.
8. Позитивні та негативні фактори ландшафту та його змін.

9. Розробка програми перетворення середовища.
10. Охарактеризуйте комплексний підхід до перетворення існуючого середовища.
11. Просторові якості середовища та можливі їх використання в дизайн.
12. Колір в просторі.
13. Виразність в просторі.
14. Обмежуючі елементи.
15. Об'єм і вертикаль в просторі.
16. Поняття виду в дизайні середовища.
17. Проектування та модуляція виду.
18. Перспектива. Розкриття та завершення перспективи.
19. Осьові побудови плану.
20. Симетрія плану. Динамічна симетрія та поняття деспотизм симетрії.
21. Асиметричний план. Поняття динамічної рівноваги
22. Рух, форма і задум.
23. Фактори обумовленого сприйняття середовища.
24. Поняття послідовності у сприйнятті ландшафтного середовища.
25. Поняття та засоби модуляції простору.
26. Організація пішохідного руху по території об'єкту.
27. Функціональне призначення споруд в дизайні середовища.
28. Значення місцезоташування споруд для просторової організації території.
29. Значення споруд для регулювання мікрокліматичних показників ландшафтного середовища.
30. Назвіть фактори та перерахуйте елементи екологічного комфорту середовища.
31. Назвіть фактори функціонального комфорту середовища.
32. Які фактори та елементи в дизайні відносяться до естетичного комфорту середовища.

8. Методи навчання

Для засвоєння матеріалу курсу дисципліни «Основи композиції» використовувались наступні методи навчання:

– пояснювально-ілюстративний метод (студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді; сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення; застосовується для передавання значного масиву інформації, викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків).

– репродуктивний метод (застосування вивченого на основі зразка або правила; діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях).

– метод проблемного викладення (використовуючи будь-які джерела й засоби, до викладання матеріалу, ставиться проблема, формулюється пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, демонструється спосіб розв'язання поставленого завдання; студенти стають співучасниками наукового пошуку).

– частково-пошуковий, або евристичний метод (організація активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі

евристичних програм і вказівок; процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання).

– дослідницький метод (після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше; методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук).

9. Форми контролю

Протягом семестру: усне опитування, захит лабораторних робіт, оцінка якості виконання графічних робіт, модульне тестування.

Підсумковий контроль: 7 семестр – залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Ландшафтна графіка. Альбом № 1. Взірці умовних позначень для використання креслень з ландшафтного проектування Укл. Жирнов А.Д. К.: ДАКККіМ, 2001. 26 с.

2. Ландшафтна графіка. Альбом № 2. Графічний аналіз зображень дерев для виконання проектів з ландшафтного проектування Укл. Жирнов А.Д. К.: ДАКККіМ, 2001. 32 с.

3. Ландшафтна графіка. Альбом № 3. Зображення інших елементів ландшафту. Укл. Жирнов А.Д. К.:ДАКККіМ, 2001. 38с.
4. Нарисна геометрія та ландшафтна графіка. Практичні заняття і методичні рекомендації. Укл. Трошкіна О.А., Малюга В.В. К.: НАУ, 2005. 42с.
5. Парьева О.И. Методические рекомендации по проектированию парков различных функциональных типов. ЛенНИИПградостроительства, 1988. 50 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Вергунов А. Н. Архитектурная композиция садов и парков. М.:Стройиздат, 1980. 254 с.
2. Иконников А.В., Степанов Г.И. Основы архитектурной композиции, М.:«Искусство», 1971. 224 с.
3. Курасов С., Рузова Е. Основы композиции в дизайне среды. М.:Сварог/Шевчук, 2014.216с.
4. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основы композиції (Геометричні аспекти художнього формотворення): навч. посіб. для студ. вищих навч. Закладів. К.: Каравелла, 2004. 304 с.
5. Педхем Ч., Сондерс Дж. Восприятие света и цвета. М.: Мир, 1978. 56 с.
6. Рунге В.Ф., Манусевич Ю.П. Эргономика в дизайне среды. М: «Архитектура - С», 2005. 328 с.
7. Саймондс Дж. Ландшафт и архитектура. М.:изд. литер. по строительству, 1965.194 с.
8. Соколова Т.А., Бочкова И.Ю., Бобылева О.Н. Цвет в ландшафтном дизайне. М: ЗАО «Фитон +», 2007. 128 с.
9. Тиц А.А. Основы архитектурной композиции и проектирования. К.: «Вища школа», 1976. 256 с
10. Шимко В.Т.Архитектурно-дизайнерское проектирование городской среды. М: «Архитектура - С», 2006. 384 с.

Допоміжна

1. Иттен Иоханнес. Искусство цвета. М: Изд. Аронов, 2001. 96 с.
2. Иттен Иоханнес. Искусство формы. М: Изд. Аронов, 2001. 136 с.
3. Жирнов А.Д., Пушкар В.В. Композиційні прийоми формування насаджень в ландшафтах міста.: Навч. Посібник. К.: ДАКККіМ, 2002. 60 с.
4. Нефёдов В.А. Ландшафтное проектирование. С- П.: гос. архит.-строит.ун-т. СПб., 1996. 92 с.
5. Нехуженко Н. А. Основы ландшафтного проектирования и ландшафтной архитектуры. М.: Издательский Дом «Нева», 2004. 192с.

13. Інформаційні ресурси

1. Архитектурно-дизайнерское проектирование жилой среды. Городская застройка. М. Уткин, В. Шимко, Г. Пяль, Е. Никитина, А.Гаврюшкин. https://balka-book.com/stroitelstvo_proektirovanie_v_stroitelstve-192/arhitekturno_dizaynerskoe_proektirovanie_zhiloy_sredyi_gorodskaya_zastroyka-77417
2. Метод ландшафтного анализа и образный ландшафтный дизайн. Мочалов И.В. <https://cyberleninka.ru/article/n/metod-landshaftnogo-analiza-i-obraznyu-landshaftnyu-dizayn>

3. Экологический взгляд на семантические и декоративно-художественные черты ландшафтного объекта. Зайкова Е. Ю. <https://cyberleninka.ru/article/n/ekologicheskiy-vzglyad-na-semanticheskie-i-dekorativno-hudozhestvennyye-cherty-landshaftnogo-obekta>
4. Принципы и методы архитектурно-планировочной организации рекреационных ландшафтов с учетом эстетики природной окружающей среды И.М. Веркалец Ивано - Франковский национальный технический университет. <https://marhi.ru/АМИТ/2014/1kvart14/verkalets/verkalets.pdf>
5. Основы композиции в дизайне. Что такое композиция? URL: <http://www.yellow-elephant.ru/design/article/composition/>